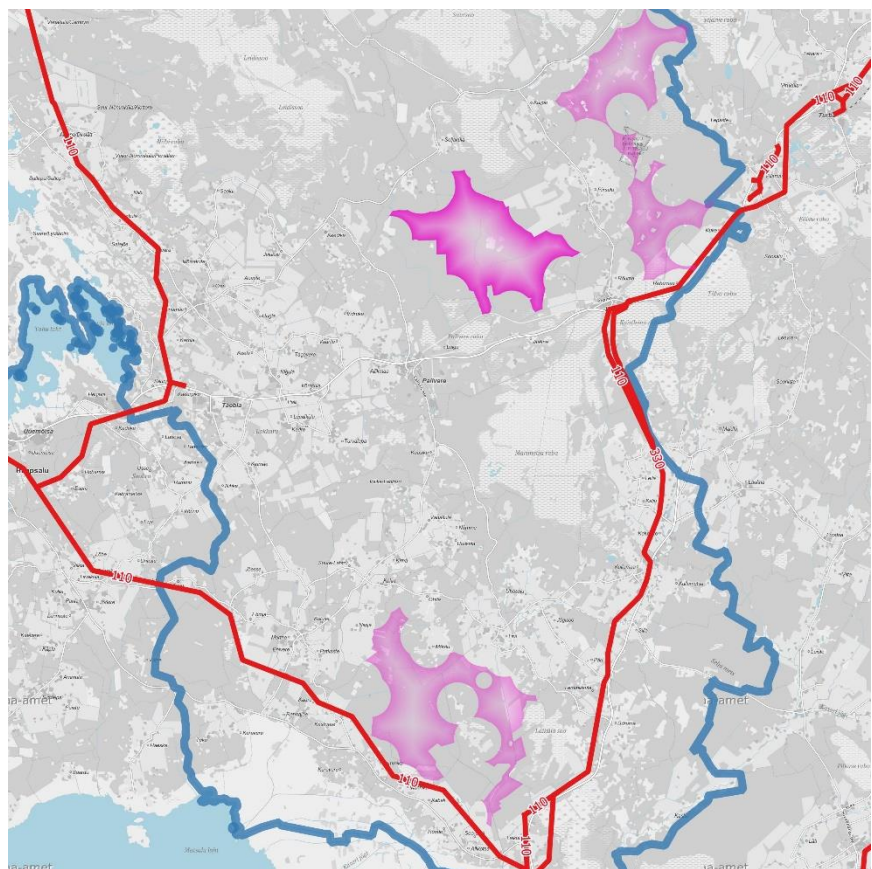

Lääne-Nigula valla eriplaneeringu tuulepargi asukoha eelvalik

Lääne-Nigula vald

Tellija: Lääne-Nigula Vallavalitsus

Reg nr 75038598

Haapsalu mnt 6, Taebla alevik, Lääne-Nigula vald, 90801 Lääne maakond

Töö nr: 20035ÜP3

Kuupäev: 14.09.2023

Planeeringu asukoha eelvaliku otsuse tegija:

Lääne-Nigula vald.

Planeeringu asukoha eelvaliku eelnõu koostamise konsultant:

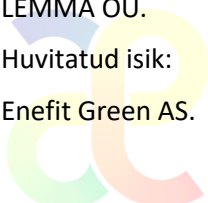
AB Artes Terrae OÜ.

Planeeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruande koostaja:

LEMMA OÜ.

Huvitatud isik:

Enefit Green AS.

Sisukord

1	Eriplaneeringu koostamise vajadus ja eesmärk	5
2	Seosed asjakohaste strateegiliste arengudokumentidega	6
2.1	Kõrgemalseisvad arengudokumendid.....	6
2.1.1	Kliimapoliitika põhialused aastani 2050.....	6
2.1.2	Eesti energiamajanduse arengukava 2030+ (ENMAK), ENMAK 2035 ja energiamajanduse korralduse seadus.....	6
2.1.3	Eesti kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030	7
2.1.4	Lääne maakonnaplaneering 2030+	7
2.1.5	Harju maakonnaplaneering 2030+	8
2.1.6	Lääne maakonnaplaneeringu teemaplaneering "Riisipere-Haapsalu-Rohuküla raudteetrassi koridori asukoha määramine"	8
2.1.7	Lääne maakonnaplaneeringu teemaplaneering „Harku-Lihula-Sindi 330/110 kV elektriliini trassi asukoha määramine”	8
2.1.8	Lääne maakonna arengustrateegia 2035+	8
2.1.9	Läänemaa kohalike omavalitsuste kliima- ja energiakava	8
2.2	Üld- ja teemaplaneeringud	9
2.3	Arengukava.....	9
3	Planeerimislahendus	9
3.1	Eelvaliku ala tekkelugu	9
3.2	Tuulepargi eelvaliku ala.....	12
3.2.1	Tuulepargi elektrituulikute eelvaliku ala.....	12
3.2.2	Tuulepargi ühendusliini eelvaliku ala	13
3.3	Tuulepargi elektrituulikute eelvalikuala ühe kilomeetri mõjuvöönd	15
3.4	Teedevõrk.....	15
3.5	Riisipere-Haapsalu-Rohuküla raudteetrassi koridor	16
3.6	Riigikaitsepiirangud.....	17
3.7	Taimestik	17
3.8	Linnustik	17
3.9	Nahkhiired	19
3.10	Rohevõrgustik ja metsad.....	19
3.11	Väärtuslik põllumajandusmaa.....	20
3.12	Veestik.....	20
3.13	Veekogu ehituskeeluvöönd.....	20
3.14	Müra	20
3.15	Varjutus	20
3.16	Sotsiaalsed vajadused ja vara.....	20
3.17	Visuaalne mõju	21
3.18	Maavaravarud	21
3.19	Jäätmeteke	21
3.20	Arheoloogiatundlik ala	21
3.21	Muud mõjud.....	21
3.22	Avariiolekorrad.....	21
3.23	Kliimamuutused	21

3.24	Kümne kilomeetri tuuleparkide vaba puhvervöönd.....	21
3.25	Planeeringu elluviimine	22
4	Põhijoonis (esitatud eraldi joonisena).....	22

1 Eriplaneeringu koostamise vajadus ja eesmärk

Käesolev eriplaneeringu asukohavalik on planeerimisseaduse § 95 kohane kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu asukohavalik. Eriplaneeringu koostamisel on kaks peamist etappi: asukoha eelvalik ja detailne lahendus. Mõlema etapi otsused on kohaliku omavalitsuse volikogu otsused. Käesolev töö on asukoha eelvalik, mis lõpeb volikogu vastuvõtmise otsusega. Käesolevale tööle järgneb detailse osa koostamine, kui volikogu võtab vastu asukoha eelvaliku otsuse. Asukoha eelvaliku koostamisel võetakse arvesse keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruandes esitatut. Pärast asukoha eelvaliku otsuse kehtestamist koostatakse kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu detailne lahendus, millega määratakse kavandatava ehitise ehitusõigus ning lahendatakse muud planeerimisseaduse § 126 lõikes 1 nimetatud asjakohased ülesanded. Detailse lahenduse koostamisel võetakse arvesse keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes esitatut.

Lääne-Nigula Vallavolikogu 17.10.2019. a otsusega nr 54 algatati kohaliku omavalitsuse eriplaneering (EP) koostamine ja keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH). Planeeringu koostamise eesmärgiks on leida tuulepargi ja selle toimimiseks vajaliku taristu rajamiseks sobivaim asukoht Lääne-Nigula vallas ja koostada sobivasse asukohta detailne lahendus ehitusõiguse määramiseks. Eriplaneering koostatakse kogu Lääne-Nigula valla territooriumi ulatuses (1448,77 km²). Planeeringu lähteseisukohtadega kinnitati tuulepargi asukoha eelvaliku tegemiseks järgmised tingimused:

- tuulepargi jaoks vajaliku ala suurus on ca 2500 ha;
- tuulepark koosneb 17 kuni 30-st kuni 290 m kõrgustest tuulegeneraatoritest, tuuleparki teenindavatest teedest, pargisisesest elektrivõrgust ja alajaamast;
- liitumine teha 330 kV alajaama. Tuulepargi alajaama ja 330 kV alajaama vahelise õhuliini pikkus võib olla kuni 15 km. Määrata liini trassi koridor;
- planeeringu koostamisel arvestada keskkonnakaitseliste piirangutega, lähtudes piirangute selekteerimisel seejuures konkreetse kaitsealuse objekti kaitse-eesmärgist;
- tuulepark peab moodustama terviku (mitte koosnema lahustükkidest).

Tuulepargi rajamise kaudsem vajadus tuleneb Eesti riigi kliima- ja energiapoliitikast. Eesti pikaajaline eesmärk on minna üle vähese süsinikuheitega majandusele, mis tähendab järk-järgult eesmärgipärast majandus- ja energiasüsteemi ümberkujundamist ressursitõhusamaks, tootlikumaks ja keskkonnahoidlikumaks.

Eriplaneeringu koostamise vajadus tuleneb planeerimisseaduse § 95 lõikest 1, mille kohaselt koostatakse kohaliku omavalitsuse eriplaneering olulise ruumilise mõjuga ehitise püstitamiseks, kui olulise ruumilise mõjuga ehitise asukoht ei ole üldplaneeringus määratud. Vastavalt Vabariigi Valitsuse 01.10.2015 määrusele nr 102 *Olulise ruumilise mõjuga ehitiste nimekiri* punktile 4 loetakse enam kui 30 meetri kõrgustest elektrituulikutest koosnev tuulepark olulise ruumilise mõjuga ehitiseks. Vastavalt Vabariigi Valitsuse 26.06.2003 määrusele nr 184 *Võrgueeskiri* on tuulepark mitmest elektrituulikust ning elektrituulikuid omavahel ja neid liitumispunktiga ühendavatest seadmetest, ehitistest ning rajatistest koosnev elektrijaam.

Eriplaneeringu asukohavaliku juurde kuulub Lääne-Nigula valla eriplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruanne.

2 Seosed asjakohaste strateegiliste arengudokumentidega

2.1 Kõrgemalseisvad arengudokumendid

Kõrgemalseisvatest arengudokumentidest on olulisemateks Eesti energiamajanduse arengukava 2030+ (ENMAK), Eesti kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030, Lääne maakonnaplaneering 2030+ ja Lääne maakonna arengustrateegia 2035+. Samatasandilisteks dokumentideks on vallas kehtivad üldplaneeringud ja arengukava.

2.1.1 Kliimapoliitika põhialused aastani 2050¹

Kliimapoliitika põhialused on visioonidokument, milles seatud põhimõtted ja poliitikasuunad viiakse edaspidi ellu valdkondlike arengukavade uuendamisel. Selgesõnaline poliitikasuundade sõnastamine ja jõustamine motiveerib samas suunas tegutsema ka erasektorit ja ühiskonda laiemalt.

Eesti pikaajaline eesmärk on kliimapoliitika põhialuste kohaselt minna üle vähese süsinikuheitega majandusele, mis tähendab järk-järgult eesmärgipäraselt majandus- ja energiasüsteemi ümberkujundamist ressursitõhusamaks, tootlikumaks ja keskkonnahoidlikumaks. Aastaks 2050 on Eesti sihiks kasvuhoonegaaside heidet vähendada ligi 80% võrreldes 1990. a tasemega. Selle sihi suunas liikumisel vähendatakse kasvuhoonegaaside heidet 2030. aastaks orienteerivalt 70% ja 2040. aastaks 72% võrreldes 1990. a heitetasemega.

Eriplaneeringuga kavandatav tegevus on kooskõlas Eesti kliimapoliitika põhialustega.

2.1.2 Eesti energiamajanduse arengukava 2030+ (ENMAK)², ENMAK 2035 ja energiamajanduse korralduse seadus

ENMAK kirjeldab Eesti energiapoliitika eesmärke aastani 2030, energiamajanduse visiooni aastani 2050, üld- ja ala-eesmärke ning meetmeid nende saavutamiseks. Arengukava üheks eesmärgiks on soodustada taastuvatest energiaallikatest toodetava energia tootmise ja tarbimise osakaalu Eestis.

ENMAK 2030 kohaselt on energiamajanduse kui teisi majandusharusid ja Eesti elanikke teenindava majandusharu ülesandeks tagada energia tarbijatele soodne hind ja keskkonnanõudeid arvestav energia kättesaadavus. Elektrimajandus panustab Eesti majanduse konkurentsivõimesse läbi tagatud varustuskindluse, turupõhiste lõpptarbija elektrihindade ja keskkonnahoidlike lahenduste kasutamise.

Euroopa energiapoliitika kujundamisel on oluline turupõhise ning valdavalt Euroopa Liidu kohalikel ja taastuvatel energiaallikatel põhineva energiaturu arendamine. ENMAK 2030 kohaselt moodustab aastal 2030 taastuvenergia osakaal Eesti energia lõpptarbimises 50%.

Euroopa Liidu energiajulgeoleku seisukohalt on oluline liikuda imporditud energia sõltuvuselt Euroopa Liidus leiduvate primaarenergia allikate suurema kasutamise poole.

ENMAK 2035 koostamine algatati 18.11.2021 ja selle Vabariigi Valitusele esitamise aeg on 2024-2025.

1. novembrist 2022 on energiamajanduse korralduse seaduses §32¹ sätestatud, et *aastaks 2030 moodustab taastuvenergia vähemalt 65 protsenti riigisisest energia summaarsest lõpptarbimisest. Elektrienergia summaarsest lõpptarbimisest moodustab taastuvenergia vähemalt 100 protsenti ja soojuste summaarsest lõpptarbimisest vähemalt 63 protsenti. Maantee- ja raudteetranspordis kasutatud taastuvenergia moodustab vähemalt 14 protsenti kogu transpordisektoris tarbitud energiast.*

¹ https://ec.europa.eu/clima/sites/its/its_ee_en.pdf

² https://www.mkm.ee/sites/default/files/enmak_2030.pdf

Tuulepargi rajamine on kooskõlas nii ENMAK 2030+ eesmärkidega kui ka energiamajanduse korralduse seadusega. Tuulepargi rajamine loob soodsad tingimused taastuvatest energiaallikatest elektri tootmise osakaalu suurenemiseks.

2.1.3 Eesti kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030³

Kliimamuutustega kohanemise arengukava strateegiliseks eesmärgiks on suurendada Eesti riigi, regionaalse ja kohaliku tasandi valmidust ja võimet kliimamuutuste mõjuga kohanemiseks.

Energeetika ja varustuskindluse eesmärkide seadmisel seab arengukava üheks meetmeks kliimamuutusest tingitud riskide ennetamise energiavõrkudes ja taastuenergia kasutamisel.

Energiasõltumatuse, varustuskindluse ja energiajulgeoleku valdkonna meetme tegevused on tihedalt seotud Energiamajanduse arengukavaga aastani 2030, suurendavad energiasõltumatust, energiaga varustuse kindlust ja energiaturvalisust nii praegu kui ka karmistuvate ilmastikuolude ja võimalike äärmuslike ilmastikunähtuste sagenemise korral, seda nii riiklikul kui regionaalsel tasemel. Energiasõltumatuse juhtmõte on sõltumatus energiakandjate impordist, energiatootmisel tuginedes kodumaistele kütustele ja eelkõige taastuvatele kütustele ning taastuenergiaallikate kasutamine ja energiatootmise portfelli mitmekesistamine.

Tuuleparkide rajamine on kooskõlas kliimamuutustega kohanemise arengukava eesmärkidega.

2.1.4 Lääne maakonnaplaneering 2030+⁴

Hetkel kehtiva Lääne maakonnaplaneering 2030+ koostamisel viidi eelnevalt koostatud „Lääne maakonnaplaneeringu teemaplaneering „Tuuleenergeetika““ maakonnaplaneeringusse sisse muutmata kujul, täiendavat menetlust ja arutelu avamata.

Teemaplaneeringuga on Lääne maakonnas määratud elektrituulikute arenduspiirkonnad ja arendusalad, kuhu edasiste täpsemate planeeringute (kas detailplaneering, üldplaneeringu tuuleenergeetika teemaplaneering või üldplaneering) realiseerimisel on eeldatavasti võimalik elektrituulikute püstitamine.

Teemaplaneeringust tuleb lähtuda juhul, kui soovitakse rajada vähemalt kahest, alates 500 kW võimsusega, elektrituulikust koosnevat elektrivõrku ühendatavat tuuleparki, milles kasutatakse elektrituuliku, mille torn on maksimaalselt 175 m kõrge, rootori labade diameeter kuni 150 m ja elektrituuliku maksimaalne kogukõrgus (koos labadega) 250 m ning ühe elektrituuliku emiteeritav müratase ei ole tugevam kui 110 dB. Kõrgemate kui 250 m (kogukõrgus koos labadega) elektrituulikute kavandamisel tuleb koostada asjakohane üldplaneering või maakonnaplaneering.

Maakonnaplaneeringu kohased elektrituulikute arenduspiirkonnad ei vasta eelduslikele tingimustele, samuti soovitakse ehitada kõrgemaid tuuliku, kui 250 m. Sellest lähtuvalt ei ole võimalik soovivat tuuleparki kavandada detailplaneeringuga, vaid seda saab teha ainult üld- või eriplaneeringu koostamise käigus.

Eriplaneeringu ja KSH koostamisel on võimalusel lähtutud maakonnaplaneeringuga seatud tuuleenergeetika ruumilise arendamise üldistest põhimõtetest ning muust koostamise ajal teada olevast parimast praktikast.

Eriplaneeringu ülesehitus võimaldab tuulepargi asukoha valikuks ja hilisemal detailse lahenduse koostamisel detailsemat kitsendavate objektide analüüsi kui oli võimalik maakonna teemaplaneeringu täpsusastmes. Sellest lähtuvalt ei ole eriplaneeringu koostamise kaardianalüüsil lähtutud otseselt

³ <https://envir.ee/kliimamuutustega-kohanemise-arengukava>

⁴ <https://maakonnaplaneering.ee/maakonna-planeeringud/laanemaa/laane-maakonnaplaneering-2030/>

maakonnaplaneeringus kasutatud kauguskriteeriumitest looduskaitsealuste objektide suhtes. KSH aruanne toob välja eriplaneeringu alal ja selle läheduses olevad kitsendused.

Koostatav eriplaneering on kehtivat maakonnaplaneeringut muutev, kuna maakonnaplaneeringus ei olnud antud asukohale määratud võimalikku tuulepargi tegemise ala ning maakonnaplaneeringus ei olnud käsitletud kõrgemate kui 250 m kõrged elektrituulikute rajamist.

2.1.5 Harju maakonnaplaneering 2030+⁵

Valla lääneosas kehtib väikesel maa-alal Harju maakonnaplaneering. Eelvalikuala on kavandatud väljaspoole Harju maakonnaplaneeringu kehtivuse ala.

2.1.6 Lääne maakonnaplaneeringu teemaplaneering "Riisipere-Haapsalu-Rohuküla raudteetrassi koridori asukoha määramine"⁶

Teemaplaneeringuga, mis on täna kehtiva planeerimisseaduse kohaselt eriplaneering, on määratud raudteetrassi koridor.

Teemaplaneeringuga määratud raudteetrassi koridor jääb planeeringualale. Eriplaneeringu asukohavaliku tegemisel on arvestatud teemaplaneeringuga planeeritud koridori, millesse pole eelvalikuala kavandatud.

2.1.7 Lääne maakonnaplaneeringu teemaplaneering „Harku-Lihula-Sindi 330/110 kV elektriliini trassi asukoha määramine”⁷

Teemaplaneering on planeeringuala osas ellu viidud ja planeeringus lähtutud on välja ehitatud taristust.

2.1.8 Lääne maakonna arengustrateegia 2035+⁸

Lääne maakonna arengustrateegia on pikaajaline ning tulevikku suunatud plaan. Strateegia sõnastab tulevikupildi ehk visiooni ja eesmärgid, kuhu Läänemaa soovib jõuda aastaks 2035+. Dokument toob välja maakonna probleemid ja pakub nendele lahenduse - kokkulepe, millisena läänlased soovivad näha oma elu-, loodus- ja majanduskeskkonda.

Arengustrateegia ei sea otseselt taastuvenergeetika tootmise eesmäärke, va soojamajanduse valdkonnas ja ühishuvina naabermaakondadega kaardistuse ja maakondliku kasutusplaani koostamise. Kaudsemalt on arengustrateegia väljakutseteks:

- elektriühenduse ehitamine Palivere piirkonnas;
- kaasaegse ettevõtluskeskkonna loomine, mille mahus on ka elektrivõimsuste tõstmine.

2.1.9 Läänemaa kohalike omavalitsuste kliima- ja energiakava⁹

Tuuleenergia arendamise vajaduse Läänemaal, sh Lääne-Nigula vallas sätestab Läänemaa kohalike omavalitsuste kliima- ja energiakava. Kava peamine eesmärk on suurendada Lääne maakonna kui terviku, Haapsalu linna, Lääne-Nigula valla ja Vormsi valla valmidust ja võimet kliimamuutuste mõjudega kohanemiseks ning vähendada nende kasvuhooonegaaside emissiooni (kliimamuutuste leevendamise). Läänemaa kohalike omavalitsuste kliima- ja energiakava 2030 näeb ette vajadust tõsta tuuleparkide installeeritud nominaalvõimsuse 57 MW-lt aastaks 2030 280 MW-ni. Arvestades, et Vormis vallas ei ole tuuleparke võimalik riigikaitseliste piirangute tõttu rajada ja Haapsalu linnas on

⁵ <https://maakonnaplaneering.ee/maakonna-planeeringud/harjumaa/harju-maakonnaplaneering-2030/>

⁶ <https://maakonnaplaneering.ee/maakonna-planeeringud/laanemaa/laane-mp-tm-raudtee/>

⁷ <https://maakonnaplaneering.ee/maakonna-planeeringud/laanemaa/laane-mp-tp-harku-lihula-sindi-330-110/>

⁸ <https://www.haapsalu.ee/documents/377464/21126605/L%C3%A4%C3%A4ne+maakonna+arengustrateegia+2035%2B.pdf/08d5e0b7-b6d3-4aad-99dc-18f11778dc68>

⁹ https://laanemaa.ee/wp-content/uploads/2023/02/Kliima_ja_energiakava2-1.pdf

looduskaitsest ja inimasustusest tulenevatel põhjustel tõenäoliselt väga piiratud tuuleparkide arendamise potentsiaal, siis on eesmärgi täitmine suuresti Lääne-Nigula valla täita.

2.2 Üld- ja teemaplaneeringud

Lääne-Nigula vallas kehtib kaks üldplaneeringut:

- suuremal osal vallast kehtib Lääne-Nigula Vallavolikogu 18.08.2022 otsusega nr 1-3/22-36 kehtestatud üldplaneering;
- ca 218 ha suurusel maa-ala Tusari külas kehtib Nõva valla üldplaneering, kehtestatud 25.03.2011. a otsusega nr 5.

Valla üldplaneeringus on määratud, et tuulepargi asukoht valitakse kohaliku omavalitsuse eriplaneeringuga. Eriplaneeringukohane asukoha eelvaliku ala jääb Lääne-Nigula valla üldplaneeringu kehtivuse alale ja täiendab üldplaneeringut.

Asukoha eelvalikuala jääb suures osas planeeritud rohevõrgustiku alale ning Jaakna külla planeeritud ettevõtluse- ja tootmise arenguala naabrusesse. Viimane asjaolu soodustab otseliini, millega kaasneb võrgutasudeta elektri maksumus, rajamist tootmisalale.

2.3 Arengukava¹⁰

Mittelokaalse (majapidamisest kaugemale ulatuv) taastuveneergetika käsitlus on valla arengukavas alameesmärgi E2 väljakutse nr 7 *Taastuveneergetika võimaluste arendamine ja kasutamine valla territooriumil* ja selle tegevussuunaks on 2.1.21 *Koostöö valla elanike ja ettevõtjatega taastuveneergetika arendamiseks valla territooriumil*. Puuduvad otsesed välistused tuuleenergeetika arendamiseks piirkondades.

Arengukavas on üldisemad käsitlused nii kõrgepalgaliste töökohtade loomiseks (sh on väljakutsena Risti osavallas *väike töökohtade arv piirkonnas*), tootmise arendamiseks (sh Taebala-Palivere-Risti ettevõtluskoridori arendamine) ja turismi arendamiseks – tuulepark Risti piirkonda piisavalt kaugel elamutest on eespool toodud ja arengukavas olevate muude arengusuundadega kooskõlas.

3 Planeerimislahendus

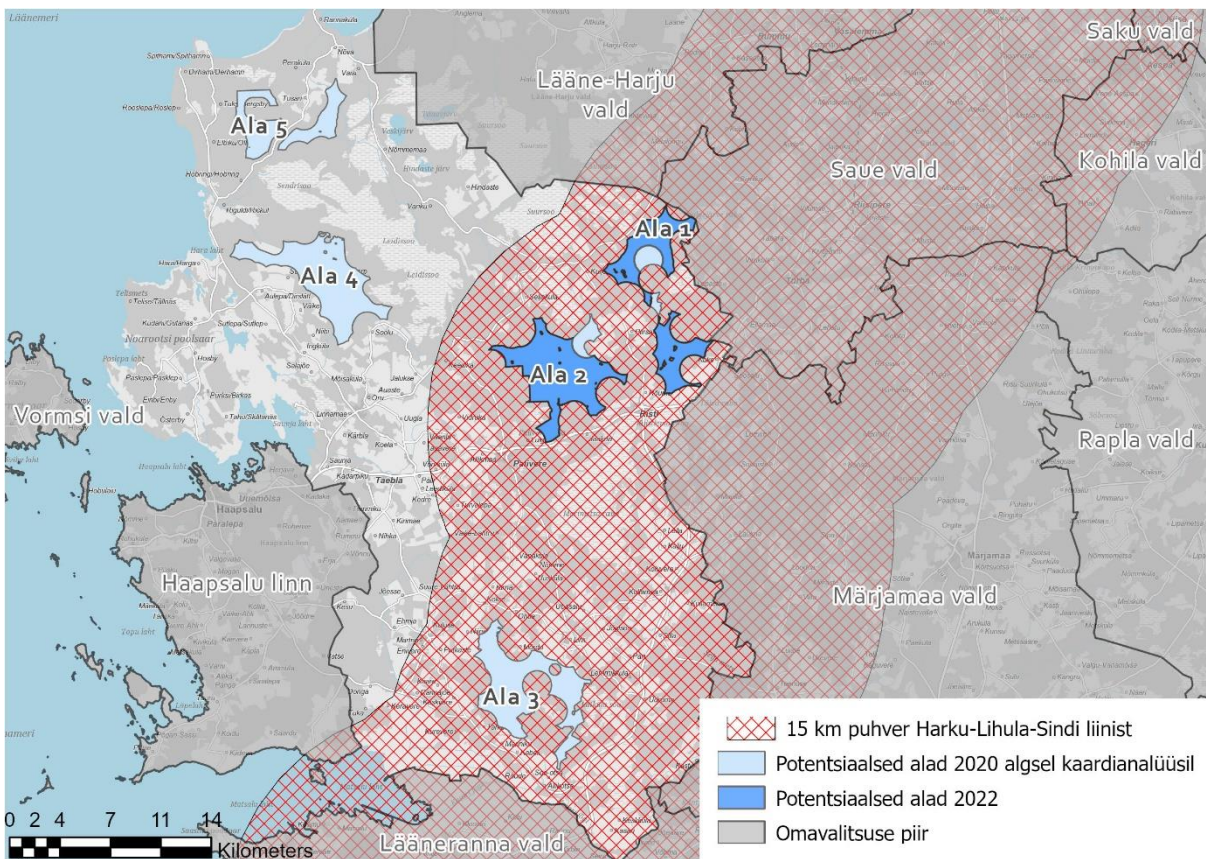
Eriplaneeringu detailse osa planeerimisel tuleb lähtuda asukoha eelvaliku osaga määratud maa-aladest ja tingimustest, mis on kirjeldatud käesolevas peatükis ja esitatud planeeringu põhijoonisel.

3.1 Eelvaliku ala tekkelugu

Tuulepargi asukoha eelvaliku määramisel arvestati ptk 1 esitatud tingimusi. Töö algetapis leiti kaardianalüüsi alusel võimalikud soovitud suurusega maa-alad. Seejärel analüüsiti alade kaugust 330 kV alajaamadest ja 330 kV elektriliinist. Kirjeldatud esmase kaardianalüüsi tulemusel tekkis kolm võimalikku ala (KSH-s kirjeldatud kui potentsiaalselt sobilik ala) tuulepargi ehitamiseks. KSH aruande koostamise algjärgus ilmnis, et aladest kõige läänepoolsem (ala 3) on Kaitseministeeriumi poolt välistatud tuulepargi potentsiaalse asukohana ning ka Lennuameti poolt suure tõenäosusega välistatud ala. Lisaks selgus ka esmaste linnustikualaste (väli)töödega, et ala on linnukaitseliselt väärtuslik ja ebasobilik tuulepargi arendusalaks. Sellest lähtuvalt viidi KSH aruande koostamisel põhjalik hindamine läbi alade 1 ja 2 osas.

¹⁰ <https://www.riigiteataja.ee/aktiivisa/4021/1202/2002/arengukava.pdf#>

Joonis 1. Esmasel kaardianalüüsil (2020. a) selgunud suuruse kriteeriumist lähtuvad tuulepargi asukohaks võimalikud sobivad alad ja 2022. a uuendatud alad, kus täiendavast muutunud olukorrast lähtuvalt on muutunud alade 1 ja 2 piirid (alad 3, 4 ja 5 üle ei genereeritud). 2022. a uuenduse tingis planeeringu peatumine vahepealsel perioodil.

KSH aruande edasise koostamise käigus tehtud hindamisel selgus, et alad 1 ja 2 on looduskeskkonna väärtustelt võrdlemisi sarnased. Siiski linnustiku (kui tuulikute poolt ühe enim ohustatud liigirühma poolt) osas võib eelistatuks pidada ala 2-te. Alad 1 jääb suure osa territooriumist I kaitsekategooria linnuliigi must-toonekurg toitumisalale ja ala põhjaosa kasutavad nii pesitsemiseks kui ka toitumiseks, mitmed tuulikute pool ohustatud linnuliigid. Seega on ala 1 põhjaosa looduskaitsete kitsenduste tõttu tuulepargi arendamiseks ebasobiv.

Alade suurimaks erinevuseks võib pidada alade kuju ja inimasustuse paiknemist alade suhtes. Nimelt ala 2 kujust ja suurusest tulenevalt esineb antud alal puhul suurem võimalus alal sisemiselt valida tuulikupositsioonidele asukohti, mis asuksid elamualadest kaugemal (võrreldes alaga 1) ning esineks suurem vabadus optimeerida tuulikupargi detailset lahendust müra - ja varjutuse emissioonidest lähtuvalt. Alad 1 pindalast ja kujust tulenevalt oleks samas mahus tuulikute positsioonide paigutamine antud alal keerukam st võib esineda olulisem mõju elamualade suhtes. Samuti tuleb arvestada, et ala 1 lõunaosas on kehtestatud detailplaneering, mis näeb sinna ette ulatusliku uue elamuala rajamist. Detailplaneeringu ala kasutuselevõtt tähendaks aga et ala 1 lõunaosa on inimasustusest tingitud piirangute tõttu tuulepargi arendamiseks ebasobiv. NB! Eriplaneeringu ja KSH koostajatele laekus 2022. a oktoobri keskpaigas info, et on avaldatud soovi ulatusliku elamuala planeeringust loobumine, st planeeringu tühistamine; kuna vastavasisuline otsus puudub, siis ei ole alust kooskõlastamisele esitatavat eelnõud ja aruannet muuta.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise eesmärk ei ole teha otsust kavandatava tegevuse kohta. Otsuse tegemine on otsustaja (antud juhul kohaliku omavalitsuse) ülesanne. KSH eesmärk on anda otsustajale otsuse tegemiseks vajalikku informatsiooni. Lähtuvalt KSH-s esitatust on järgnevas tabelis kokkuvõtlikult välja toodud eelnevas peatükis esitatud mõjuhinnangutest tulenev alade nõuete eelistuste

hinnang – vastava mõjukriteeriumi alusel eelistatav ala on ala kus mõju vastavas valdkonnas on eeldatavalt väiksem.

Võrdlustabelis märgiti iga kriteeriumi kohta eelistus järgmiselt:

Eelistatud	Vähem eelistatud	Eelistus puudub (VALGE)
------------	------------------	-------------------------

Tabel 1. Asukohaalternatiivide võrdlus mõjukriteeriumite alusel.

Mõjuvaldkond (hinnatav näitaja, mille alusel on määratud eeldatavalt väiksema mõjuga ala)	Ala 1	Ala 2
Mõju looduskeskkonnale		
Mõju kaitsealustele taimeliikidele (kattuvus %)		
Mõju metsakooslustele (kattuvus %)		
Mõju loodusdirektiivi elupaikadele (kattuvus %)		Palivere raba väljaarvamisel alast on ala 2 kattuvus väiksem ja sellisel juhul oleks eelistatud ala 2.
Mõju linnustikule		
Mõju nahkhiirtele (asustustihedus)		
Mõju mets- ja koduloomadele		
Mõju rohevõrgustikule (kattuvus %)		
Mõju kaitsealadele		
Mõju Natura aladele		
Mõju pinnaveele (killustatus veekogudega)		
Mõju maaparandussüsteemidele ja märgaladele (kattuvus %)		Palivere raba väljaarvamisel alast on ala 2 kattuvus väiksem ja sellisel juhul oleks eelistatud ala 2.
Mõju põhjaveele (põhjavee kaitstus)		
Mõju sotsiaalsele ja kultuurilisele keskkonnale		
Müra (elamute arv mõjualas)		
Varjutus (elamute arv mõjualas)		
Paiknemine elamualade suhtes (võimalus paigutada tuulikud võimalikult eemale)		
Visuaalne mõju (nähtavus olulistest vaatepunktidest)		
Sotsiaalsed vastuolud		
Mõju kultuuripärandile (kattuvus % ja arv)		
Mõju majandusekeskkonnale		
Paiknemine äri- ja tootmisalade suhtes (äri- ja tootmisalade lähedus võimaldamaks otseliini)		
Mõju varale (elamute arv mõjualas)		
Mõju teedele		
Mõju maavaravarudele (kattuvus %)		Palivere turbamaardla väljaarvamisel alast on ala 2 kattuvus väiksem.
Mõju pinnasele, sh põllumajandusmaale		
Mõju kliimamuutustele		

Muud mõjud		
------------	--	--

Lähtuvalt eelnevast tabelist osutus parimaks asukoha eelvaliku alaks ala 2 ning sellest lähtuvalt on koostatud järgnev planeeringulahendus. Edasisel planeerimisel on huvide tasakaalustamise ja lõimise põhimõtte alusel määratud eelvaliku ala piirid, selle kasutamise tingimused ning väljaspoole eelvalikuala ulatuvad tingimused.

Eriplaneeringu koostamise käigus on omavalitsuse ja arendaja vahelise koostöö tulemusena vähendatud esialgselt kavandatud elektrituulikute suurimat lubatud arvu (25 tk) ja suurimat lubatud kõrgust (270 m).

3.2 Tuulepargi eelvaliku ala

Tuulepargi eelvalikualale võib ehitada ühe tootmiseseadmena toimiva elektrijaama toimimiseks vajalikke ehitisi:

- elektrituulikud;
- elektrituulikute ehitamiseks ja teenindamiseks vajalikud teed ning montaažiplatsid;
- tuulepargi sisesed elektriühendused;
- tuulepargi alajaam;
- tuulepargi alajaama ühendusliin põhivõrguga;
- tuulemõõtmistorni(id) ja muud täiendavad võimalikud tuulepargi toimimiseks vajalikud ehitised (tulevikus tõenäoliselt ka kõikuvaid tuuleolusid kompenseerivad/akumuleerivad seadmed).

Vastavalt Vabariigi Valitsuse 26.06.2003 määrusele nr 184 *Võrgueeskiri* on tuulepark *mitmest elektrituulikust ning elektrituulikuid omavahel ja neid liitumispunktiga ühendavatest seadmetest, ehitistest ning rajatistest koosnev elektrijaam*. Kuna elektrituulikute ning neid teenindavate ehitiste ala ja põhivõrguga ühenduse ala on oma olemuselt küllalt erinevad, siis esitatakse need planeeringus eraldi aladena.

3.2.1 Tuulepargi elektrituulikute eelvaliku ala

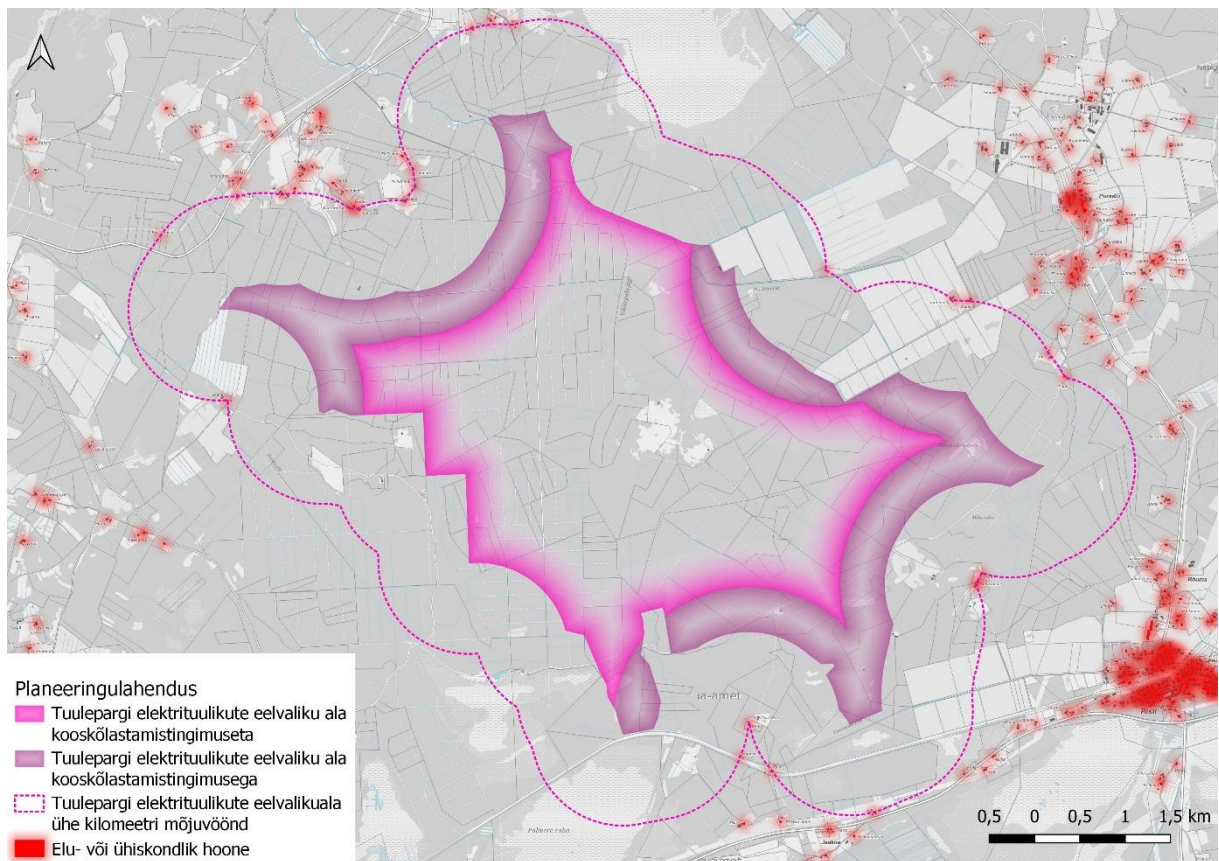
Tulenevalt KSH esimese etapi aruandest on määratud tuulepargi toimimiseks vajalike ehitiste, va ühendusliini, ehitamise eelvaliku ala Jaakna, Luigu, Piirsalu, Rõuma, Seljaküla ja Vidruka külade territooriumile. Määratud ala on KSH aruande kohane Ala 2.

Arvestades järgmistes peatükkides toodud tingimusi võib alale ehitada:

- kuni 25 elektrituulikut suurima lubatud suhtelise kõrgusega 270 meetrit. Ehitise kõrgust loetakse ehitise vundamendi kõrgemast punktist. Vundament võib olla kuni kaks meetrit olemasolevast ümbritseva maapinna kõrgusest. Ehitise kõrguse sisse loetakse ka laba, selle kõige kõrgemale ulatuvas asendis. Kõrguste määramisel võtta aluseks EH2000 kõrgussüsteem. Elektrituuliku osaks on ka tuuliku laba – seega peab tuuliku laba, selle igas võimalikus asendis, jääma määratud eelvaliku alale;
- elektrituulikute ehitamiseks ja teenindamiseks vajalikke teid ning montaažiplatse;
- tuulepargi sisesed elektriühendusi, mis tuleb teha maakaabelliiniga;
- tuulepargi alajaama(sid);
- tuulemõõtmistorni(sid) ja muid täiendavaid võimalikke tuulepargi toimimiseks vajalikke ehitisi (tulevikus tõenäoliselt ka kõikuvaid tuuleolusid kompenseerivad/akumuleerivad seadmed);
- tuulepargi alajaama põhivõrguga ühendavat ühendusliini.

Eriplaneeringu detailse lahenduse koostamisel tuleb määrata eespool loetletud ehitiste asukoht ja täpsed tingimused ehitamiseks. Tuulepark rajada ühe tootmiseseadmena võimalikult kompaktne ja

efektiivne arvestades tuulikute miinimumkaugusi üksteisest ning võimalikult kaugemale elamutest ja ühiskondlikest hoonetest.

Joonis 2. Asukoha eelvaliku ala, välja arvatud ala väline ühendusliini ala.

Detailse lahenduse koostamisel tuleb jätta ka võimalus nõ tulevikuseadmete (nt vesiniku tootmine) ehitamiseks tulevikus.

Juhul, kui elektrituulikut soovitakse ehitada asukoha eelvaliku alal olemas olevale elamule (elamu, mis on ehitatud kuni asukoha eelvaliku otsuse tegemiseni) lähemale kui 1,5 kilomeetrit, tuleb ehitamise võimaldamiseks saada elamu omaniku nõusolek. Planeeringu asukoha eelvaliku põhijoonisel on määratud eespool nimetatud 1,5 kilomeetri ala kui täiendava kooskõlastamistingimusega ala.

Detailse lahenduse staadiumis näha ette võimalus elektrituruseaduse kohase otseliiniga ühenduse rajamiseks:

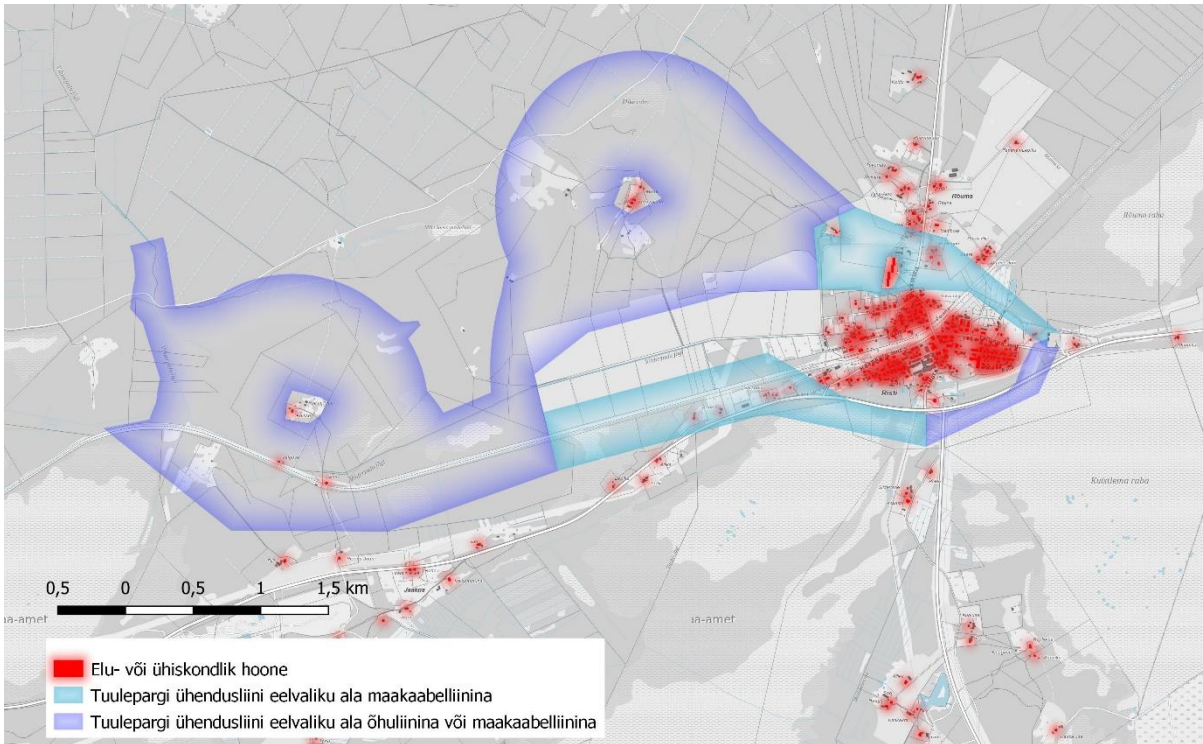
- Jaakna külla planeeritud ettevõtluse- ja tootmise arengualal kogu ulatuses;
- Palivere alevikus ida- ja põhjapoolse osal;
- teistel soovijatel, kes selleks soovi avaldavad ja on seda valmis ellu viima. Otseliini rajamine ei ole planeeringukohustuslik tegevus ning seda on võimalik ka hiljem ehitada ehitusprojekti alusel.

3.2.2 Tuulepargi ühendusliini eelvaliku ala

Tuulepargi ühendus põhivõrguga saab toimuda ühendusega Risti alajaama või täiendava alajaamaga olemasolevale põhivõrgu liinile. Asukoha eelvaliku staadiumis on määratud kaks võimalikku ühendusliini ala, millest parem tuleb välja valida detailse osa koostamisel. Ühendusliini tuleb ehitada Risti aleviku piires ja aleviku lähialal avatud maastiku (maastik, mille kasutus pole metsamajanduslik) osas maakaabelliinina (põhijoonisel *ühendusliini eelvaliku ala maakaabelliinina*), muus osas võib seda ehitada nii õhuliinina kui ka maakaabelliinina (põhijoonisel *ühendusliini eelvaliku ala õhuliinina* või

maakaabelliinina). Kahe ühendusliini ala jätmise asukoha eelvaliku staadiumis tingivad järgmised asjaolud:

- erinevates koridorides kulgevad kombineeritud liinid oli suhteliselt sama eelistustasemega;
- asukoha eelvaliku staadiumis ei ole teada tuulepargi sisese alajaama asukoht;
- asukoha eelvaliku staadiumis ei ole teada võimalik lahendus Palivere piirkonna elektrivarustuse tugevdamiseks;
- asukoha eelvaliku staadiumis ei ole teada Jaakna külla üldplaneeringuga planeeritud ettevõtluse- ja tootmise arenguala edasine areng.

Joonis 3. Ühendusliini eelvaliku ala.

Eriplaneeringuga ei ole määratud elektrijaama liitumispunktiga ühendava elektriliini asukohta. Eriplaneeringus on määratud kaks maa-ala ühendusliini ehitamiseks. Arvestades allpool ja järgmistes peatükkides toodud tingimusi võib mõlema ühendusliini alale ehitada:

- tuulepargi alajaama põhivõrguga ühendava ühendusliini;
- vajalikud ehitised põhivõrgu külge ühenduse tegemiseks.

Eriplaneeringu detailse lahenduse koostamisel tuleb määrata põhivõrguga liitumiseks ühendusliini paiknemiskoridor ja hinnata KSHs selle rajamise ja käitamisega kaasnevat mõjusid nii looduskeskkonnale (sh linnustikule ja taimestikule) kui ka inimese tervisele eksperthinnangu vormis. Ühendusliini asukoha määramisel tuleb eelkõige vältida kattumist Palivere turbamaardla kaevandamiseks sobiva maa-alaga.

Ühendusliini ristumisel muu taristuga tuleb lähtuda ehitusseadustiku alusel määratud kaitsevöönditest ning koostöös kaitsevööndit haldava isikuga leppida kokku tingimused kaitsevööndisse ühendusliini rajamise tingimustes.

3.3 Tuulepargi elektrituulikute eelvalikuala ühe kilomeetri mõjuvöönd

Tuulepargi elektrituulikute lähtub müra, mis ei võimalda ehitada elamut või mõnda muud müratundlikku ehitist elektrituuliku vahetusse naabrusesse. Määruses¹¹ on määratud müra normtasemed. Kuna asukoha eelvaliku staadiumis ei määrata elektrituulikute asukohtasid ega tehnilisi omadusi, siis ei ole võimalik teha täpset müraanalüüsi selgitamiseks täpset kaugust, kus müra normtasemed on tuulikute rajamise järgselt tagatud. Müra suurus ja levik sõltub elektrituuliku margist, elektrituuliku kõrgusest, elektrituulikute arvust, nende paiknemisest ning maastikust – varasematele analüüsidele tuginedes saab väita, et ühe kilomeetri laiune ala müraallikast on tänapäevaste elektrituulikute puhul selline, kus igal juhul on tagatud müra vähenemine müratundlikul alal kehtivatele normtasemeteni. Et tuulepargi eelvaliku alale oleks elektrituulikute ehitamine võimalik, siis on eriplaneeringus märgitud ala, kuhu ei pruugi olla võimalik müratundlikke ehitisi või maakasutust (virgestusrajatised, haridus-, tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandeasutused, elamud, maatulundusmaa õuealad, keskusealad, ühiskondlikud hooned, rohealad), ilma müra normtasemeid ületamata, kavandada.

Eelnevast lähtuvalt määratakse ümber elektrituulikute ühe kilomeetri laiune mõjuvöönd, milles ei pruugi olla võimalik tagada määruse kohast müratundlikku ala müra normtasest. Järgmises etapis tuleb lähtuvalt tuulikute asukohast, nende tehnilistest parameetritest ja koosmõjust täpsustada mõjuvööndi piiri, milles ei ole võimalik kavandada müratundlikku ehitist või maakasutust.

3.4 Teedevõrk

Tuulepargi eelvalikuala, va ühendusliini ala, ei piirne riigiteedega. Võimalikud juurdepääsud läbi uute või kavandatavate kohalike teede on järgmistelt riigiteedelt: 17 Keila – Haapsalu; 16151 Risti – Kuijõe; 16161 Palivere – Keedika. Eriplaneeringu asukoha eelvaliku staadiumis ei määrata täpseid juurdepääsusi, detailse lahenduse koostamisel tuleb:

- määrata nii ehitamiseks kui edasiseks teenindamiseks (sh võimalikeks päästetöödeks) vajalike teede asukoht koos ümberehitamisvajadusega ja nende ristumiskohad riigiteedega ning riigiteede võimalik ümberehitamisvajadus. Teede asukoha määramisel analüüsida võimalikke erinevaid asukohtasid ja teekoridoride laiendamise vajadust ning võimalusel mitte kavandada ehitusaegset juurdepääsu Risti-Kuijõe teelt Valksi tee ja Allika tee kaudu – antud tee läbib külakeskust ning on ääristatud põlispuudega, väljakujunenud külamiljööd ei soovita muuta laiaks teekoridoriks;
- arvestada, et elektrituulik ei tohi riigiteele ja avalikult kasutatavale teele, mille ööpäevane liiklussagedus on üle 100 auto päevas, paikneda lähemal kui $1,5x(H+D)$ (sealjuures H = tuuliku masti kõrgus ja D = rootori e tiiviku diameeter). Väikese kasutusega (alla 100 auto/ööpäevas) avalikult kasutatava tee puhul võib riskianalüüsile tuginedes ja teeomaniku nõusolekul lubada planeeringus elektrituulikut teele lähemale, kuid mitte lähemale kui tuuliku kogukõrgus ($H + 0,5D$);
- arvestada, et üldjuhul ei ole võimalik juhtida arendusalade sademevett riigitee kraavidesse. See on võimalik vaid põhjendatud juhtudel koostöös Transpordiametiga;
- vältida põhimõtet, et tehnovõrgud paigaldatakse riigitee alusele maale. Riigitee alune maa on riigitee rajatise teenindamiseks ning nõusoleku seda maad kasutada saab Transpordiamet anda vaba ruumi olemasolul. Tehnovõrgu paigaldust tuleb hinnata igakordselt suuremas täpsusastmes geodeetilise alusplaani olemasolul ja menetleda seda kas läbi projekteerimistingimuste või detailplaneeringu.

¹¹ Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid

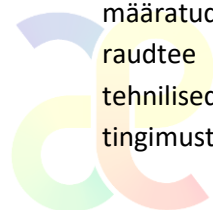
Transpordiamet ei võta arendustegevuse vajadustest tingitud uute teelõikude rajamise ja riigiteede ümberehitamise kohustust kui riigiteede võrgustiku arengu seisukohalt selleks vajadus puudub.

Juhul, kui otsustatakse kasutada kohalikke valla teid, siis tuleb teekonstruktsioonid viia sellisesse seisu, et oleks tagatud nõuetele vastav kandevõime ja majadevahelised lõigud tuleb viia asfaltbetoon katte alla. Lähtuda majandus- ja taristuministri 05.08.2015 määruse nr 106 „Tee projekteerimise normid“ lisast „Maanteede projekteerimisnormid“.

3.5 Riisipere-Haapsalu-Rohuküla raudteetrassi koridor

Tuulepargi ühendusliini eelvaliku ala kattub/ristub Riisipere-Haapsalu-Rohuküla raudteetrassi koridoriga ning tuulepargi elektrituulikute eelvalikuala piirneb raudteetrassi koridoriga. Detailse lahenduse koostamisel tuleb:

- arvestada raudtee kaitsevööndis kehtivate piirangutega, mis on kehtestatud ehitusseadustiku §-s 73;
- arvestada majandus- ja taristuministri 09.11.2020 määruses nr 71 „Raudtee tehnokasutuseeskiri“ toodud ehitusgabariidi nõudeid. Ehitusgabariit on tee teljega risti oleval tasandil kujutatud piirjoon, millest sissepoole ei tohi ulatuda ükski ehitise või seadme osa. Erandiks võivad olla seadmed, mis on ette nähtud vahetuks koostööks raudteeveeremiga;
- arvestada raudtee sideehitiste ja elektripaigaldiste, sealhulgas raudtee kontaktvõrgu kaitsevöönditega, mille ulatus ja piirangud on kehtestatud vastavalt majandus- ja taristuministri määruses nr 73 ja Ehs-is sätestatule. Planeeritavad lahendused ei tohi takistada raudteerajatiste, s.h raudtee sideehitiste ja elektripaigaldiste hoolduse ja remondi teostamist;
- enne raudtee väljaehitamist eriplaneeringu lahenduste, sealhulgas võrguühenduse trassikoridoride määramisel, arvestada raudtee ehitusprojektidega ja raudteetrassi koridoris (puhveralal) kehtivate tingimustega, mis on kehtestatud teemaplaneeringuga "Riisipere-Haapsalu-Rohuküla raudteetrassi koridori asukoha määramine";
- tuulikupargi võrguühenduste kavandamisel raudteetrassi koridoris arvestada raudtee ja raudtee kontaktvõrgu kaitsevöönditega ja kehtivate piirangutega;
- tuulikupargi võrguühenduste kavandamisel õhuliinidena, mis ristuvad projekteeritava Turba-Haapsalu elektriraudteega, elektriõhuliinide ehitamisel arvestada 3 kV kontaktvõrgu ning raudtee ehitusgabariidist tulenevate piirangutega. Vertikaalvahemikud kontaktvõrgu liini juhtmetest vastavalt „Elektrifitseeritud raudtee kontaktvõrgu ehituse ja tehnokasutuseeskirja“ (edaspidi eeskiri) <https://www.evr.ee/files/4--TE-lisa.pdf> punktide 2.2.3 ja tabelis 2 toodule;
- võrguühenduste kõrgepingeõhuliini mastide asukohtade kavandamisel arvestada, et nende kaugus raudtee kaitsevööndi piirist oleks võrdne masti kogukõrgusega. Kõrgepingeliini mastide vähim lubatud kaugus raudteest peab olema vastavalt eeskirja punktis 2.25.2 sätestatule;
- elektrituulikute asukohtade kavandamisel peab lähtuma avariohtu leevendavatest meetmetest ning arvestada, et nende kaugus raudtee kaitsevööndi piirist peab olema võrdne rajatise kogukõrgusega (st tuuliku laba kõrgus kõrgeimas võimalikus asendis ümbritsevast maapinnast). Kuni raudtee ehitusprojekti valmimiseni tuleb arvestada teemaplaneeringuga määratud raudteetrassi koridori piiriga;
- lahenduste, sealhulgas võrguühenduste koridoride määramise korral teemaplaneeringuga määratud raudteetrassi koridori (puhveralasse) ja/või raudtee ehitusprojektiga määratud raudtee kaitsevööndisse, teha koostööd AS-iga Eesti Raudtee ning taotleda täiendavad tehnilised tingimused. Detailse lahenduse koostamise käigus võib selguda täiendavate tingimuste esitamise vajadus.

3.6 Riigikaitsepiirangud

Eriplaneeringu detailse lahenduse koostamisel tuleb koostöös Kaitseministeeriumiga täpsustada elektrituulikute kõrgus.

3.7 Taimestik

Aladele jäävaid metsa vääriselupaiku tuleb säilitada. Vääriselupaikade vahetus läheduses tuleb vältida kuivenduskraavide jt veerežiimi muutvate rajatiste rajamist ning olulist valgusrežiimi muutmist (lageraiet)rajamist juurdepääsuteede ja tuulikuplatside äärde. VEP alade puhul tuleb arvestada vähemalt 20 m puhvriga. Puhvri täpsem vajadus tuleb selgitada detailse lahenduse KSHs lähtudes konkreetse VEPI kooslusest.

Detailse lahenduse KSH käigus tuleb teostada looduslikes seisundis aladel kaitsealuste taimeliikide inventuur vegetatsiooniperioodil Eesti taimestikku tundva botaaniku poolt tuulikute ja trasside alustel aladel. Inventuuri ei ole vaja teostada juba tugevalt inim mõjulistel aladel (nt raiesmikud või ehitustegevusest juba mõjutatud alad).

Kui ehitustegevust kavandatakse senise teadmise alusel kõrge ökoloogilise väärtusega kooslustel (loodusdirektiivi elupaigatüübid, metsa VEP-id, ELME projekti raames määratletud kõrge ökosüsteemid või (haruldaste) suunisliikide esinemise potentsiaaliga alad) tuleb inventeerida ka kaitsealuste seente, sammalde ja samblike esinemine. Detailse lahenduse väljatöötamisel tuleb arvestada inventuuri tulemusi ning lähtuvalt inventuurist anda hinnang võimalike mõjude osas kaitsealustele taimeliikidele.

Juhul kui detailse lahenduse koostamisel soovitakse tuulikuid või seonduvat infrastruktuuri paigutada loodusdirektiivi kohastele inventeeritud elupaikadele tuleb selgitada vastavate elupaikade reaalne seisund ja väärtus välitöödega (teostada inventuur). Detailse lahenduse väljatöötamisel tuleb arvestada inventuuride tulemusi ning lähtuvalt inventuurist anda hinnang võimalike mõjude osas loodusdirektiivi elupaigatüüpidele. Kui tuulikuid ja seonduvaid taristu elemente ei kavandata loodusdirektiivi inventeeritud elupaikadele, siis planeeringualale jäävate eraldiste inventeerimisvajadus puudub.

3.8 Linnustik

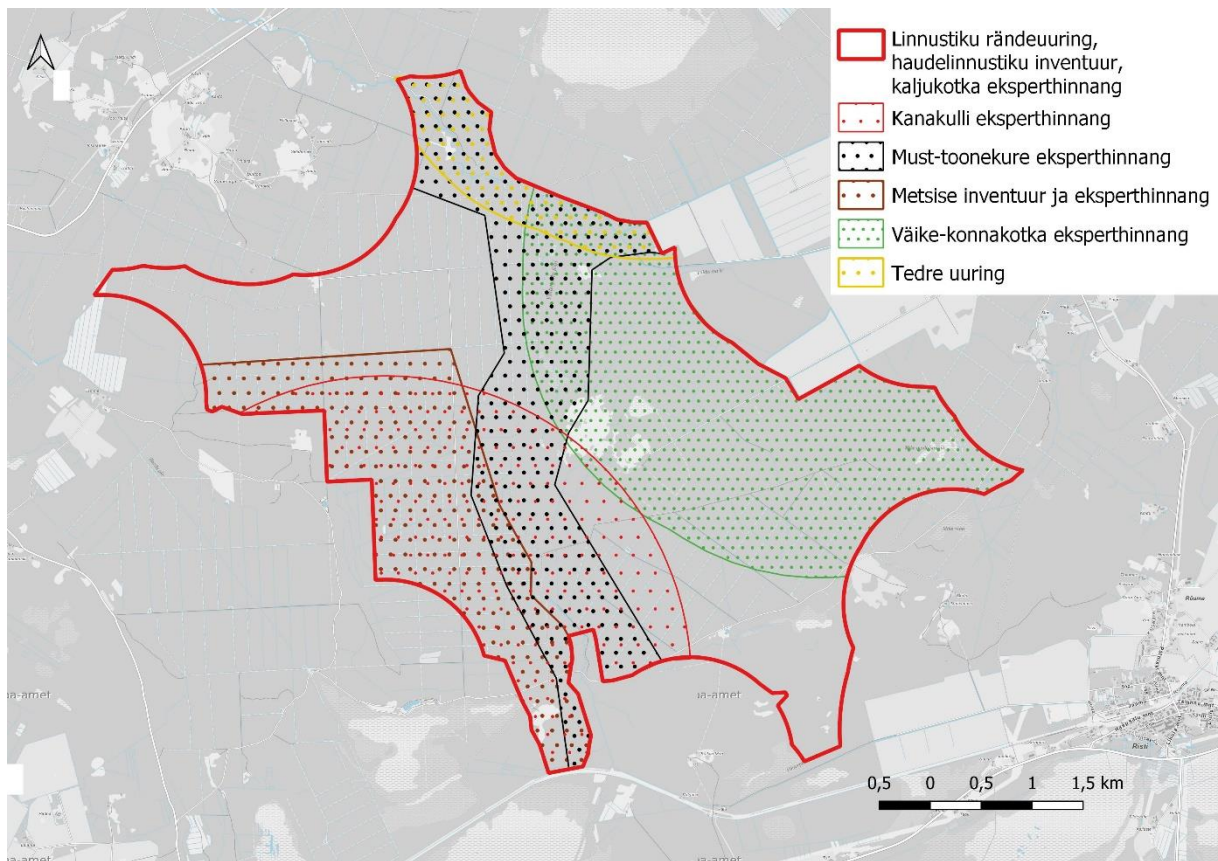
Detailse lahenduse koostamisel on vajalik koostada järgmised linnustiku hinnangud ja uuringud:

- must-toonekure eksperthinnang – must-toonekure täpsema toitumisala teadasaamiseks oleks efektiivseim viis püüda lähima pesa üks vanalindudest varustada raadiosaatjaga. Kuna see ei pruugi olla võimalik, sest lähimad pesad ei ole olnud viimastel aastatel asustatud, siis tuleb teostada potentsiaalsel toitumisalal välivaatlusi või kasutada nt rajakaameraid selgitamiseks ala toitumisalana kasutust, sh peamisi lennukoridore toitumisalale tulemiseks. Kui vaatluste abil ei ole võimalik toitumisala kasutust hinnata, siis tuleb seda hinnata eksperthinnanguna lähtudes liigi toitumisala eelistustest;
- metsise inventuur ja eksperthinnang – teostada tuleb varakevadine metsise inventuur, mille käigus kaardistatakse lindude poolt kevad-talvel aktiivselt kasutatav ala. Inventuur tuleb viia läbi teadaolevates tuulepargi mõjualasse (1 km lähimast tuulikust) jäävates metsise elupaikades (ala 2 puhul KLO9102171, KLO9124258) ning potentsiaalselt elupaikadeks sobilikel aladel detailse lahenduse planeeringualal. Inventuuri alusel tuleb hinnata tuulepargi rajamisega kaasnevat mõju metsise elupaigakasutusele ja elupaikadevahelisele sidususele. Detailse lahenduse koostamisel ja viimase mõju hindamisel tuleb välja töötada lahendus, mis tagaks metsise elupaikade sidususe, sh ka Suursoo Leidisoo ja Marimetsa Õmma linnualade sidususe;

- väike-konnakotka eksperthinnang – ala kirdeosasse lähemale kui 2.5 km liigi püsielupaikadest tuulikute kavandamisel anda liigispetsialistil eksperthinnang liigi elupaigakasutuse kohta antud piirkonnas ja hinnata võimalikke tuulepargi rajamise mõjusid liigi püsielupaigale;
- kaljukotka eksperthinnang – eelvaliku ala jääb kolme kaljukotka pesitsusterritooriumi vahele, mis tähendab, et selles piirkonnas toimub sageli paaride territooriumipiiride paika panemine ja tuulikud on suureks ohuks omavahel rivaalitsevatele lindudele. Eriplaneeringu detailse lahenduse koostamisel on vaja eksperthinnangut kirjeldatud aspektist;
- kanakulli eksperthinnang – ala edelaosasse lähemale kui 3 km kanakulli elupaigast tuulikute kavandamisel koostada liigispetsialisti poolt eksperthinnang liigi elupaigakasutuse ja tuulepargi rajamise võimaliku mõju osas elupaigale;
- tedre uuring – vajalik on uurida Valgeristi raba servaaladel tedre elupaiku (Suursoo Leidisoo linnuala kaitse eesmärgiks olev liik), et oleks võimalik detailse lahenduse etapis antud liigiga seotud Natura asjakohast hindamist läbi viia;
- linnustiku rändeuuring – rändeaegsete linnustiku liikumiste selgitamiseks tuleb teostada rändeseiret kevad- ja sügishooajal kokku kuue kuu (aprill-juuni ja sept-nov) vältel. Rändeuuringul tuleb lisaks lindude liigi ja arvu määramisele tegeleda ka eritunnuste (eelkõige lennukõrgus, lennutrajektor) ülestähendamisega. Lindude lennuaktiivsuse ja -käitumise järgi saab muuhulgas hinnata tuuliku või tuulepargi riski lindude hukkumise põhjustajana. Lubatud on lisaks rändevaatlustele kasutada abistavana ka linnuradarit;
- haudelinnustiku inventuur, rõhuga kaitsealuste liikide elupaikade leidmisel ja registreerimisel. Haudelinnustiku inventuuri käigus tuleb anda kaitsekorralduslikult oluliste linnuliikide arvukushinnangud (võimaldamaks kavandada tuulepargi rajamise järgset järeseiret ning hilisemat arvukuse muutuse analüüsi). Tähelepanu tuleb pöörata eeskätt röövlindude ja metskanaliste esinemisele ja nende elupaigakasutusele. Haudelinnustiku inventuur tuleb teostada detailse lahenduse planeeringualal ja 500 m raadiuses kavandatavatest välimistest tuulikutest. Röövlindude võimalike seni avastamata pesitsuskohtade leidmiseks tuleks teostada risupesade otsimine detailse lahenduse planeeringualal. Väljaspool pesitsusperioodi teostatud otsimise puhul tuleb pesa leidmisel pesitsemist kontrollida pesitsusperioodil.

Detailse lahenduse KSH koostamisel tuleb ekspertgruppi kaasata linnustiku ekspert ning läbi viia täiendavad linnustiku uuringud (kirjeldatud eespool). Juhul kui uuringutest ilmneb võimalik mõju Natura linnualade kaitse-eesmärgiks olevate linnuliikide toitumisaladele või elupaikade sidususele tuleb detailse lahenduse mõjude hindamise käigus korrata Natura asjakohast hindamist Suursoo-Leidisoo ja Marimetsa-Õmma linnualade suhtes. Detailse lahenduse Natura hindamise tulemusena (ja seal välja pakutud leevendavate meetmete rakendamise läbi) tuleb ebasoodne mõju Natura 2000 alade kaitse-eesmärkidele välistada.

Joonis 4. Linnustiku uuringute ja hinnangute vajadus tuulepargi eelvaliku alal.

3.9 Nahkhiired

Detailse lahenduse KSH koostamisel tuleb kavandatava tuulepargi alal läbi viia nahkhiirte uuring, mis võimaldab anda ülevaate nahkhiirte leidumisest kogu aktiivsusperioodi (1. maist 20 septembrini) vältel. Uuring tuleb viia läbi kas kasutades automaatregistraatoreid või kasutades käsidetektoreid või kasutada kahe uuringumeetodi kombinatsiooni. Käsidetektorite puhul tuleb vaatluskäike teostada nahkhiirtele sobilikel ilmastikutingimustega öödel. Kaardistada tuleb nahkhiirte suvised koondumispiirkonnad (võimalikud kolooniate leidumiskohad). Samuti tuleb selgitada nahkhiirte suhteline arvukus kevad ja sügisrände perioodil. Juhul kui uuringu läbiviimise ajaks on tekkinud Eestis võimekus uurida nahkhiirte liikumist ka tuulikute labade kõrgusel, siis tuleb teostada uuring selgitamiseks nahkhiirte liikumist metsa kohal, sest nahkhiirte liikumist tuuliku labade kõrgusel ei ole võimalik maapinna lähedal paikneva detektoriga jälgida. Uuringust tulenevalt tuleb määrata rakendatavad keskkonnameetmed, sh ka ehitusjärgsed seiretingimused.

3.10 Rohevõrgustik ja metsad

Detailse lahenduse KSH käigus tuleb kaasata ökoloog ja hinnata tuulepargi rajamise mõju rohevõrgustikule sh kaitstavate alade ja elupaikade sidususele. Vajalik on selgitada välja, kas ala läbib esmatähtsaid ulukite liikumiskoridore või kas alal paikneb ulukite, kahepaiksete või roomajate jaoks olulisi elupaiku.

Detailse lahenduse KSH koostamisel tuleb hinnata vastavust maakonnaplaneeringust tuleneva 90 % looduslike alade säilitamise tingimusele. Mõju hindamine on asjakohane teostada baseeruvana GIS analüüsil eksperthinnangu vormis.

Detailse lahenduse koostamisel määratakse metsa raadamise ulatus koostöös maaomanikega.

3.11 Väärtuslik põllumajandusmaa

Eelvaliku alale ulatub vähesel määral üldplaneeringuga määratud väärtuslik põllumajandusmaa. Detailse lahenduse koostamisel vältida elektrituulikute ja muude tuulepargiks vajalike ehitiste ehitamist väärtuslikule põllumajandusmaale. Vältimatu vajaduse korral paigutada ehitised massiivi serva-alale, et tagada massiivi tõhus kasutamine.

3.12 Veestik

Detailse lahenduse KSH koostamisel käsitleda võimalikku mõju elamute salv- ja puurkaevude seisundile lähtuvalt tuulikute ja taristu täpsemast paiknemisest. Täpsustada tuleb ala hüdrogeoloogilisi tingimusi ning sellest lähtuvalt anda eksperthinnang hüdrogeoloogiliste mõjude osas, sh kavandada sobilikud leevendus ja seiremeetmed. Hinnata tuleb mõjusid pinnaveele, sh pinnaveekogudele ja pinnaveerežiimile.

Kavandatav tegevus ei tohi halvendada maaparandusehitiste toimimist. Maaparandusehitiste toimimine on võimalik ehitustehniliselt tagada ka nende esinemisalale ehitades, kuid vajalik on projekteerimisel maaparandusehitistega arvestada, sh vajadusel kavandada nende ümbertõstmist, täiendamist vms. detailse lahenduse planeering ja hilisemad maaparandussüsteemi alale jäävad ehitusprojektid tuleb kooskõlastada Põllumajandus- ja Toiduametiga vastavalt maaparandusseaduse § 47 lg 1.

3.13 Veekogu ehituskeeluvöönd

Eelvalikualale ulatub erinevate veekogude looduskaitseaduse kohane ehituskeeluvöönd. Juhul, kui detailse osa koostamisel soovitakse vähendada ehituskeeluvööndit, siis tuleb detailse lahenduse koostamisel hinnata ehituskeeluvööndi vähendamise vajadust ja sellega kaasnevat mõjusid.

Eriplaneeringu detailse lahenduse koostamisel tuleb lähtuda kehtivast õigusest ning selle alusel kavandada elektrituulikute ning neid teenindava taristu asukohad.

3.14 Müra

Detailse lahenduse KSH koostamisel tuleb teostada uus mürataseme modelleering, mis lähtub reaalsest tuulikute asukohtadest ja detailse lahenduse KSH koostamise ajahetkel valitsevast parimast teadmistest tuulikute müra osas. Modelleerimisel tuleb anda hinnang mõjualas paiknevate elamualade müratasemetele, sh madalsagedusliku müra tasemetele.

3.15 Varjutus

Detailse lahenduse KSH koostamisel tuleb teostada uus varjutuse modelleering, mis lähtub reaalsest tuulikute asukohtadest. Modelleerimisel tuleb anda hinnang mõjualas paiknevate elamualade varjutuse aastasele summaarsele ning päevasele maksimaalsele varjutuse kestvusele ning koostada varjutuse kalendrid. Kliimat arvestava meetodikaga arvutades on suurim lubatud varjutuse aeg kaks tundi aastas, juhul kui mõnest tuulikust lähtuvalt on varjutuse aeg suurem, tuleb detailse lahendusega määrata leevendavad meetmed, millega tagatakse piirväärtusest kinnipidamine.

3.16 Sotsiaalsed vajadused ja vara

Eriplaneeringu detailse lahenduse KSH käigus tuleb käsitleda tuulepargi võimalikku mõju sotsiaalsetele vajadustele ja varale lähtudes detailse lahenduse KSH koostamise ajahetkel valitsevast parimast teadmistest elektrituulikute mõju osas.

3.17 Visuaalne mõju

Eriplaneeringu detailse lahenduse KSH käigus tuleb teostada uus visuaalse mõju hinnang, mis peab lähtuma reaalsest kavandatavatest elektrituulikute asukohtadest. Tuleb anda hinnang piirkonna oluliste vaatepunktide vaadete muutumisele ja koostada neist fotomontaažid vm visualiseeringud.

3.18 Maavaravarud

Tuulepargi eelvaliku ala, va ühendusliini ala, jääb väljaspoole maardla ala. Ühendusliini eelvaliku ala kattub osaliselt erinevate maardlatega. Ühendusliini kavandamisel tuleb detailse lahenduse koostamisel teha koostööd Maa-ametiga maapõueseaduse § 14 lg 2 kohase maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavat tegevuse kavandamisel. Koostöö käigus tuleb hinnata teisi alternatiive liini ehitamiseks ning hindamisest lähtuvalt välja selgitada kas tegemist on ülekaaluka avaliku huviga tehnovõrgu ehitamisega, mille jaoks ei ole mõistlikku alternatiivset asukohta.

3.19 Jäätmetekke

Eriplaneeringu detailse lahenduse KSH käigus tuleb hinnata jäätmetekke kogust ja jäätmetekkega kaasnevat mõju ehituse, kasutuse ja tuulepargi likvideerimise etapis.

3.20 Arheoloogiatundlik ala

Risti aleviku põhjaosas ja sellega piirneval alal Rõuma külas kattub ühendusliini eelvaliku ala üldplaneeringuga määratud arheoloogiatundliku alaga. Detailse lahenduse koostamisel tuleb koostöös Muinsuskaitseametiga välja selgitada arheoloogilise uuringu vajadus, kui ühendusliini kavandatakse arheoloogiatundlikule alale.

3.21 Muud mõjud

Tuulepargi detailse lahenduse koostamisel tuleb teha koostööd Kaitseministeeriumi, Transpordiameti, Siseministeeriumi Infotehnoloogia- ja Arenduskeskusega ning sidevõrkude operaatoritega selgitamaks tuulepargi rajamisega kaasneva võivaid võimalikke mõjusid radaritele ning televisiooni- ja sideteenustele. Teemavaldkonda tuleb detailse lahenduse KSHs käsitleda.

Detailse osa koostamisel tuleb koostöös Transpordiametiga selgitada, kuidas viia lennuohutuse seisukohast oluliste punaste vilkuvate märgutulede mõju maa peal viibivatele vaatelejatele miinimumi, et oleks tagatud lennuohutus ja et inimesed näeks neid tulesid minimaalselt.

3.22 Avariolukorrad

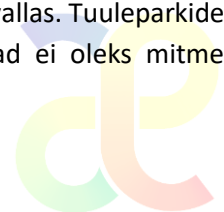
Tuulepargi detailse lahenduse koostamisel tuleb teha koostööd Päästeametiga. Võimalikke avariolukordi ja riske tuleb detailse lahenduse KSHs käsitleda. Kui planeeritav tuulepark halvendab mobiili- ja internetiühendust, siis seada tingimused kaasaegse mobiilside tagamiseks.

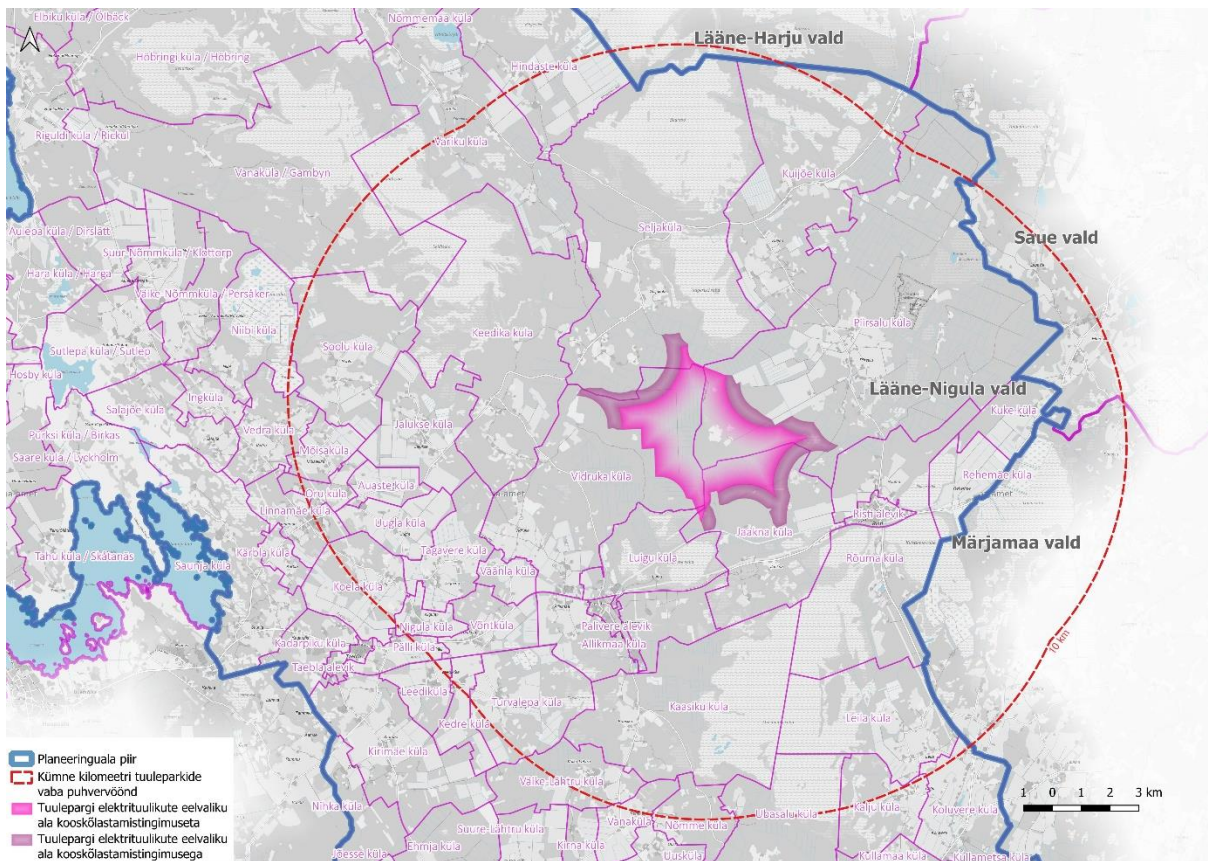
3.23 Kliimamuutused

Detailse lahenduse KSHs tuleb käsitleda tuulepargi mõju kliimamuutustele. Tuleb hinnata süsiniku emissiooni vähendamise mõju sealjuures arvestades tuulepargi rajamisega kaasnevat maakasutuse muutust.

3.24 Kümne kilomeetri tuuleparkide vaba puhvervöönd

Eriplaneeringu kehtestamisega tehakse ühiskondlik kokkulepe, et täiendavalt ei planeerita tuuleparke asukoha eelvaliku alast lähtuvalt kümne kilomeetri laiusel puhveralal Lääne-Nigula vallas. Tuuleparkide vaba puhvervöönd on vajalik, et tagada kohalikele elanikele keskkond, kus nad ei oleks mitme tuulepargi vahel.

Joonis 5. Kümne kilomeetri tuuleparkide vaba puhvervöönd.

3.25 Planeeringu elluviimine

Detailse lahenduse koostamisel tuleb määrata:

- servituutide seadmise vajadus;
- ehitustegevuse ja muude asjakohaste tegevuste järjekord.

Detailse osa koostamisel tuleb kaasata täiendavalt:

- Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet;
- Sihtasutus Läänemaa Põlisrahvas.

Detailse osa koostamisse tuleb kaasata kõik maaomanikud, kelle maad jäävad planeeritava tuuliku hoonestusalast (tuuliku laba projektsioon maapinnal igas võimalikus asendis peab jääma hoonestusalale) ühe kilomeetri ulatusse. Detailse osa koostamisse tuleb kaasata kõik maaomanikud, kelle maadele ulatub tuulepargi toimimiseks vajalik taristu või selle ehitise valmimise järgne kaitsevöönd.

4 Põhijoonis (esitatud eraldi joonisena)

